

ՔԱՆԱՍՏԵՂՈՒԿԱՆ

Վ. Ս. ՐԱԳՈՅՐԸ

Մեծուած երկինքէն, մարդերէն լրնուած,
 Ինկած է անաւթ աղբիւսին վրայ
 Աւսիս աշխարհի իշխանն իմաստուն:
 Մարմինն իր ամբողջ արիւն ու քարախ,
 Եւ մազերուն մէջ ու մազերէն վար
 Կը փալեն որդեր:
 Խորն իր աչկերուն դեռ կը դիմանայ
 Փրօշաւնք կեանքին,
 Չես գիտեր ինչո՞ւ եւ որու համար:
 Մինչ մազերուն մէջ եւ մազերէն վար
 Կը փալեն որդեր:

Բարեկամներն իր, մօտիկ, հեռաւոր,
 Կազմած շրջանակ
 Կը նային իրեն ցաւով խորեանքով,
 Ու կը մտածեն օրերուն անցեալ,
 Հօտերուն անթիւ,
 Ուղտերուն հազար,
 Տուներուն փառքամ եւ այգիներուն
 Ուր կեանքը կ'եռար:
 Ուր կը բացուէին հարիւր սեղաններ
 Հիւրերու հազար:
 Եւ անոնց մէջսեղ համակ բարութիւն,
 Կը կենար Յօբը՝ Աւսիս աշխարհի
 Իշխանն իմաստուն, խաղաղ ու ամբողջ,
 Բաւախով ինքզինք իւրին ու մեղքին,
 Հացին, գինիին զեղմանն ընդմէջէն,
 Ընելով տունն իր սեղան յարդարուն՝
 Ու մրցապէս բաց
 Հարուս ու աղփա, ծանօթ կամ օտար
 Ուղեւորներուն:
 Ոչինչ կը մընայ արդ այդ բոլորէն,
 Անկայո՞ւն աշխարհ,
 Որուն լըպրծուն յասակին վրայ

Ոչ համբաւ ոչ փառք
Կանգուն կը մընան:

Ու անոնց դիմաց ինկած է անւարժ
Աղբիւսին վըրայ Յոբը բազմախոց,
Անջատուած կեանքէն
Եւ զայն անուշոյ բոլոր կապերէն,
Մարդերէն անդին նայուածքն իր յառած:
Մինչ մազերուն մէջ եւ մազերէն վար
Կը փախն որդեր:

Բայց չի լըսեր ան, բայց ան չի նայիր
Իրեն կարեկից այդ հոգիներուն.
Չի յիշեր նոյն իսկ իր փառքը անցեալ,
Երբ տունն իր ամբողջ առանալ մ'էր վառ
Աստուծոյ փառքին:
Չէր ուզեր պեղել գաղտնիքը անհուն
Չէր ուզեր գիտնալ թէ ինչու համար,
Կը կոտորէր Աստուած փրբուր առ փրբուր
Անօրն իր սրտին լեցուած երկինքով:
Բայց կը մըտածէր թէ արդար էր ան,
Թէ մարդ ցաւէ ցաւ, արիւնէ արիւն,
Եւ սուգէ ի սուգ Աստուծոյ կ'երթայ:
Թէ մենք իրերու կարող ենք հանչնալ
Մէկ կողմը միայն:
Ու կը նայէր ան, երկնքի փառքին
Մանկան հոգիով.
Մինչ մազերուն մէջ եւ մազերէն վար
Կ'եռային որդեր:

*

Այսպէս կը պատմեն
Գիրքերը մեր հին, կործանումն անեղ
Աւսիս աշխարհի մեծ իմաստունին.
Բայց չեն ըսեր թէ նոյն այդ օրուան մէջ,
Արահեսն ի վեր մեռնող արեւին՝
Որ մատէն կախարդ
Ինկաւ պարոյրին անոր աչքերուն,
Վարագոյրը մեծ բանուած երկրնէն:
Ծիրանի լոյսին տակ այդ շողարեւին
Աղբիւսն իր եղաւ մահին մը յակինթ,
Եւ կարկենաններ՝ որդերը բանուած
Մազերու հիւսկին:

Վէտերուն վրայ այդ հիր լոյսերուն,
 Աւխարհի մրտալ ափերէն անդին,
 Կ'երբայ իր հոգին:
 Բացուե՛ր են անհուն դուռներն երկրնքին:
 Ինչպէ՛ս կը շինուի գրախսն այս շրջել,
 Մարդերու ցաւի փերակէն անդին.
 Ու մեր աղետէն, մեր արցունքներէն,
 Մեր բիւր վէրքերէն,
 Ո՞ր հրաւե՛ն է որ կը վերստեղծէ
 Այս երկինքն աղուռ:

Կ'անցնին փաղցուքեան ալիքներ անհուն
 Վէրքերէն իր բիւր.
 Կը գոցուին ինչպէ՛ս քնացող մոմեր
 Ակերն իր ցաւին,
 Ու կ'իյնան բեռներն իր ուսերէն վար
 Այս սոս աւխարհին:
 Եւ երազանքի թեւերուն թափ
 Յանձնած իր հոգին,
 Յօբը կ'ամբառնայ ալիքներն ի վեր
 Խուլ անշքաւսին:

Ճառագայթ խարսեաւ,
 Հրաւե՛նով ծընած կոյտէն աղբիւսի:
 Մինչ մազերուն մէջ եւ մազերէն վար
 Կը փախն որդեր:

Երկինքներու մեծ դուռներուն դիմաց
 Կեցած կը ժրպիւն հարազատներն իր,
 Երկնքի լոյսէն կապոյտէն հագուած՝
 ձերմակ ու աղուռ:
 Ու դաւսերն անհուն գետերով արծաթ,
 Լեռներն արեւու ոսկիէն հարուս,
 Ու լինե՛ր անւարժ անհունութեան մէջ
 Կախուած հայելի,
 Կը նային պայծառ:

Հըրա՛ւե՛ն հոգիի,
 Որուն երբ հրալին մասերն Աստուծոյ,
 Երկիրն երկրնքի, եւ ցաւն հաճոյքի
 Կը փոխակերպուին:
 Որուն բիւրեղէն աղբիւսը կ'ըլլայ
 Մահին մը յակինթ,

Եւ կարկենաններ՝ որդերը բանուած
Մազերու հիւսկին :

* *

Ինկած է Յոբը աղբիւսին վրայ,
Պատած կողերով կ'ըսպասէ խաղա՛ղ,
Լուսամուտ ըրած վերքերն իր հազար
Կը նայի մարդոց կը նայի երկինք :
Մինչ իր աչքերէն ծուէն առ ծուէն
Վարագոյրն ոսկի ալիք առ ալիք
Կը սուզուի ծովուն մէջը միջոցին :
Ծիրանի գօտի որով իրարու
Կը կամրջուին երկինքն ու երկիր :

* * *

Այսպէս է տարեւ ժողովուրդն հայոց,
Կըրակէ դարերն իր հակասագրին,
Ոսքերը քաղուած խորը արիւնին
Իր զաւակներուն,
Բայց հոգին արձակ վարագոյրն ի վեր
Աննուան ու մեծ իր սուրբ երազին :

ԵՂԻՎԱՐԴ

ՔԱՐԷ ՊԱՏՈՒՀԱՆ

Ի՛նչ փողոցուքիւն եր պատահանն այդ փառե
Որ կը բացուի դեռ անցեալին վրայ՝ ժպտուն,
Անոր վերեւ աղաւնիի լուսեղ տուն
Մը կը լեցուէր կեանքի անհո՛ւն ձայներէ :

Տըղու մը դեմքը կ'երեւի, մանաւանդ
Երբ մանկութեան յուշեր հոգիս կը խռովեն,
Կը քրոյի խառն տառակ մ'անոր վերեւէն,
Ու առաւօտն է արեւով արգաւանդ :

Եւ իրիկուն մը մընցադին մէջ անա՛
Ճրագ մը կ'անցնի պատահանէն, իր ոսկեայ
Դողդոջ արցունքը ձեռքիս մէջ կը կայքի...

Ձեռքս բաժակ մը ձող փառե խորհուրդին՝
Որուն պատկերն անխօս մեմո՛ւնջ աղօթքի,
Սուրբ, տեսլացած կերպարանով ապակին...:

ԱՐՄԷՆ ԵՐԿԱԹ